

van andere politieke opvattingen, niet erg duidelijke maar nogal conservatieve (hij had steeds anti-revolutionair gestemd).

Op die donderdagmiddagen stond bij Six centraal dat er coördinatie moest komen in de sabotage-acties; hij bereikte dat de Raad van Verzet (de Knokploegen bedreven toen nog geen sabotage) zijn eigen plannen ter sprake bracht. Toen de RVV, aldus Caljé, 'kwam met plannen tot vernieling van de sluizen in Vreeswijk, hebben wij dit door onze technici laten nagaan en op grond van hun adviezen werd besloten, de sluizen niet te vernielen.'¹ Veel aandacht werd besteed aan de Spoorwegen. Inzake een spoorwegstaking (meer hierover in hoofdstuk 6) ging men er van uit dat het sein daartoe door Londen zou worden gegeven (men wilde dan tegelijk het rollend materieel op grote schaal saboteren waartoe een handleiding werd opgesteld en verspreid); voorts werd nagegaan hoe men, zodra dit voor de Geallieerden van militaire betekenis was, de treinenloop kon verstoren. Voor die verstoring waren sabotagemiddelen nodig – de Knokploegen bezaten ze niet, de Raad van Verzet had er maar weinig en ook wapens waren er nauwelijks.² Bij gebrek aan explosieven werd besloten, aanwijzingen op te stellen hoe treinen met het grootst mogelijke effect met andere middelen tot ontsporing konden worden gebracht. Overleg met enkele spoorwegtechnici leidde op 24 augustus tot de aanbeveling om in een bocht bij dubbelsporige banen de rails in de binnenbaan los te maken en buitenwaarts af te leiden – een trein welke die binnenbaan volgde, kwam dan tot ontsporing en versperde en beschadigde tegelijk de buitenbaan. Ook werden aanwijzingen opgesteld hoe men de gereedschappen die men voor deze vorm van sabotage nodig had, of hoe men metalen derailleurs die hetzelfde effect hadden, kon vervaardigen. In dit verband werd ook nog een opzichter van de Dienst Weg en Werken van de Spoorwegen in de arm genomen die zijn vertrouwde collega's ging opwekken, naar vermogen aan de sabotage mee te werken en het herstel van de schade te vertragen. De Spoorwegen hadden namelijk een eigen hersteldienst die zijn aanwijzingen uit Utrecht kreeg (en daar zou de Duitse *Bahnbevollmächtigte* op de directie stellig

¹ Getuige C. J. F. Caljé, *Enq.*, dl. VII c, p. 226. ² In de eerste dagen van juni zond Six, wiens laatste zender toen nog in werking was, op verzoek van Johannes Post een telegram naar het Bureau Inlichtingen met enkele gegevens over het werk van de Knokploegen (men wist daar kennelijk in Londen niets van) en 'waarin', vertelde Six aan de Enquêtecommissie, 'tevens verzocht werd om een dertigtal wapens, zo bescheiden waren wij toen nog. Het kunnen er ook zestig zijn geweest . . . Dit geeft u een beeld hoe buitengewoon karig men toen in de wapenen zat.' (getuige P. J. Six, a.v., dl. IV c, p. 859)